

2. PRÍDAVNÉ MENÁ (Adjektíva)

- sú ohybné plnovýznamové slová, ktoré označujú vlastnosti osôb, zvierat, vecí, vlastností, dejov a duševných stavov

OTÁZKY: aký? aká? aké? - či? čia? čie?

Rozdelenie podľa druhu:

- A) 1. **akostné** – pomenúvajú akosť osôb a vecí, STUPŇUJÚ sa, majú svoj protiklad (dobrý-zlý; vysoký-nízky); patria sem napr. všetky farby
2. **vzťahové** – vieme z nich vyvodiť podstatné meno; NESTUPŇUJÚ sa (morský → more; pracovný → práca)
3. **privlastňovacie** – privlastňujú niečo osobe, zvierat'u, čo im patrí; NESTUPŇUJÚ sa; v základnom tvare majú prípony:
 - in, - ina, - ino, - ini (ženský rod – vzor **matkin**)
 - ov, - ova, - ovo, - ovi (mužský rod – vzor **otcov**)
 - í, - ia, - ie (vzor **pávi**)

- B) Pr. M. tvrdého zakončenia
Pr. M. mäkkého zakončenia

Gramatické kategórie:

rod, číslo, pád – preberajú ich od svojho nadradeného podstatného mena
(*prídavné mená sú teda v zhode s podstatnými menami v rode, čísle a páde*)

Skloňovacie vzory:

pekný – tvrdý vzor } platia pre akostné
cudzí - mäkký vzor } a vzťahové PR.M.

matkin }
otcov } privlastňovacie vzory - individuálne

pávi - zvierací vzor – platí pre privlastňovacie - druhové

Vetnočlenská platnosť: prívlastok – zhodný (5z)

Pravopis:

1. N pl. vzoru **pekný** sa píše vždy s -í (PR.: N sg. = múdry žiak – N pl = múdri žiaci –.)!!!
2. pri vzore **matkin** sa v prípone -in píše vždy -i (aj keď je pred ňou tvrdá spoluhláska) – PR.: Jankin, Evkin...!
3. pri vzore **otcov** sa píše **krátka samohláska** – napr. otcova/ otcove, Janova, Daxnerova, strýkove / strýkové, Janová, Daxnerová

4. pri vzore **cudzí** sa píše –í

5. **pávi** – nastáva **porušovanie pravidla o rytmickom krátení**

PR.: kohútí

Vzťahové prídavné mená utvorené z vlastných podstatných mien píšeme s malým začiatočným písmenom (Tisovec – tisovský, Slovensko – slovenský, Štúr – štúrovský).

Ak je však toto prídavné meno na začiatku viacslovného názvu, píšeme ho s veľkým začiatočným písmenom (Slovenská republika).

Privlastňovacie prídavné mená utvorené z vlastných podstatných mien píšeme veľkým začiatočným písmenom (Štúr – Štúrov, Eva – Evin, Ján – Jánov).

Viacslovné vlastné mená sa píšu s veľkým začiatočným písmenom na prvom slove. Ostatné slová sa píšu, okrem vlastných mien, s malým písmenom (Ulica osloboditeľov, Ulica Ľudovíta Štúra, Námestie Slovenského národného povstania, Oravský hrad).

Viacslovné názvy obcí a miest píšeme s veľkým začiatočným písmenom vo všetkých slovách okrem predložiek (Banská Bystrica, Nové Mesto nad Váhom, Spišská Nová Ves, Biely Potok). Pozor! Skutočný potok má názov Biely potok!

Názvy úradov a inštitúcií s presnou adresou sa píšu s veľkým začiatočným písmenom na prvom slove (Krajský úrad v Banskej Bystrici, Základná škola Dr. V. Clementisa Tisovec).

Názvy týchto úradov sa píšu s malým začiatočným písmenom, ak sa hovorí o nich všeobecne a bez presnej adresy (základné poznatky o živote sa učí mladý človek v základnej škole; v hociktorom okresnom úrade sa to dá vybaviť).

STUPŇOVANIE PR. M. (má 3 stupne)

Rozdelenie:

A) **pravidelné:** I. stupeň – vyjadruje základný tvar PR.M.

II. stupeň – tvorí sa príponou –ší/-ejší

III. stupeň – k II. stupňu pridáme predponu naj-

chudý

chudší

najchudší

B) **nepřavidelné:** (v II. a III. stupni sa mení základ slova!)

malý menší najmenší

veľký väčší najväčší

dobrý lepší najlepší

zlý horší najhorší

pekný krajší najkrajší

PIKOŠKA:

Rozdelenie prívlastňovacích Pr. M.:

- a) **individuálne** = patriace **jednej** osobe alebo zvierat'u (vzory: **matkin, otcov**)
PR.: Zuzkin, Janovo (pero), kohútov chvost

POZOR:

v prívlastňovacích Pr.M. ___ **v sg.** používame príponu **-o** (Janov**o** auto – *jedno*)
v pl. používame príponu **-e** (Janov**e** autá – *viac*)

- b) **druhové** = patriace **celému** zvieraciemu druhu
(čiže všetkým napr. líškam, medved'om...)
(vzor: **pávi**) – **tieto ale patria nie ku prívlastňovacím, ale ku vzťahovým PR.M.**
PR.: medvedí (medveď); kozí (koza)

Skloňovanie prídavných mien					
	sg.				
	pekný	cudzí	matkin	otcov	pávi
N	pekný	cudzí	matkin	otcov	pávi
G	pekného	cudzieho	matkinho	otcovho	pávieho
D	peknému	cudziemu	matkinmu	otcovmu	páviemu
A	pekného	cudzieho	matkin	otcov, otcovho	pávi
L	peknom	cudzom	matkinom	otcovom	pávom
I	pekným	cudzím	matkiným	otcovým	pávim
pl.					
N	pekní	cudzí	matkini	otcoví	pávi
G	pekných	cudzích	matkiných	otcových	pávích
D	pekným	cudzím	matkiným	otcovým	pávim
A	pekných	cudzích	matkiných	otcových	pávích
L	pekných	cudzích	matkiných	otcových	pávích
I	peknými	cudzími	matkinými	otcovými	pávi